

Pe pošti prejemnik:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13, —
četrť : 6, 50
mesec : 2, 20
Vsepravljalni prejemnik:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10, —
četrť : 5, —
mesec : 1, 70
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.
Rekeplisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.
Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L. 17.
Izhajava enkrat na teden
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 153.

V Ljubljani, v ponedeljek, 7. julija 1902.

Letnik XXX.

Dva shoda v Ljubljani.

Včerajšnji dan si bodo liberalci zapomnili. Dokazal jim je včerajšnji dan, da v Ljubljani ne morejo sklicati javnega ljudskega shoda. S svojim »protestnim« shodom so se morali zateči pod varstvo bajonetov in policajev. In to v tisti Ljubljani, o kateri pravijo, da je njihova trdnjava. Preperela liberalna stranka je pokazala, da ni ljudska stranka, njen protest ni izšel iz ljudstva, ampak je bil brez-pomemben protest nekaterih trgovcev, od njih odvisnih ljudi in liberalnih uradnikov. Liberalno »protestovanje« je vzbudilo posebno ogorčenje mej delavstvu. Ljubljansko delavstvo je sklicalo za včeraj dopoldne v veliko dvorano »Katoliškega Doma« javni ljudski shod in sicer ob 9. uri dopoldne, da bi tako liberalci, ki so imeli shod naznanjen ob 10. uri, imeli čas in priliko protestirati na javnem ljudskem shodu. A liberalci so se skrili in bali se z baronom Heinom vred, kaj bo. Barometer Heinovega ponosa je padel v 24 urah na 0. Kar nakrat je čutil, da je Gostinčar oseba, s katero se mora računati, in deželna vlada je morala Gostinčarja prositi za »mir« izgovorom, »da bi bila sramota za Slovence, ako bi se Slovenci v »Narodnem Domu« stepili.«

Na vse zgodaj je bil včeraj »Narodni Dom« zastražen, pripravljeni so bili poleg orožnikov tudi vojaki. Tako smo že naprej vedeli, da se je protestni shod spremenil v policijski shod. Ob 9. uri zjutraj je bila dvorana »Katoliškega Doma« natlačeno polna, ljudje so stali tudi po hodniku, po stopnicah in celo na cesti. Bilo je navzočih nad 700 delavcev. Delavstvo je na tem shodu pokazalo, da ono ne potrebuje na svojih shodih policajev, ker se zna samo braniti, policijske shode prepušča strahopetni slovenski »inteligenci«.

Na tem shodu je delavstvo manifestiralo za splošno, enako, tajno in direktno volivno pravico. Govoril je prvi Gostinčar, ki je dejal, da je delavstvo doslej prenašalo krivice, sedaj pa hoče, da se mu pravica da.

V »Narodnem Domu«, ki je od ljudstva plačan, zboruje kasta, ki ne zasluži, da bi jo mi opljuvali. Mi smo v položaju reči, da deželni zbor ne bo delal, dokler ne dobimo pravic. (Burno odobravanje.) Dolžnost vlade je, da računa s tem, računa pred vsem z železno voljo ljudstva, a dež. vlada oziroma njen načelnik sta v tem položaju pokazala, da nista na svojem mestu. Govornik je pozival delavstvo, naj zanese agitacijo za splošno enako volivno pravico vsepovsod.

Imenom socijaldemokratske stranke je sodrug Linhart povdarjal, da je dolžnost delavskih strank v tej točki se združiti, da peljejo boj proti kapitalizmu. Naše manifestacije ne smejo biti samo platonične (Klici: Tako je! Dolgotrajno ploskanje.), današnji ljudski shod, je samo »signal borbi«, ki se bo začela po vsej deželi in tudi v Ljubljani. Dolžnost vsake stranke, ki je delavska stranka, je delovati z vsemi silami na to, da se odpravi sedanji volivni red. Ako smo v tej točki edini s kršč. soc., očitali nam bodo liberalci, da žremo iz rok Arkotovih. Naj ti ljudje rečejo, kar hočejo. Navajeni smo od te strani na vse povke. V »Narodnem Domu« danes protestirajo pri zaklenjenih durih. Tak protestni shod je brez pomena, je fraza, od

katero liberalizem živi. »Narod« je še pred tednom pisal, da bo v »Narodnem Domu« protestiralo slovensko ljudstvo, včeraj pa že piše, da bo to shod stranke (Smeh.), preperela liberalne stranke. Na shod ne puste ljudstva, ker se ga boje. V svojem klubu naj taki ljudje protestirajo kolikor hočejo, ker bi bilo to istega pomena, kakor današnji njihov protestni shod.

Zadnji je govoril Stefe, ki je dejal, da vsej liberalni stranki, ki je baje vso »inteligenco« pojedla, noče v glavo, da je 37.000 več, nego 6000. Danes protestirajo, da bi bilo 37.000 več nego 6000 tisoč. Taka je liberalna pamet. Pa vsi protesti nič ne pomagajo. Ljudstvo hoče imeti svojo pravico. Naj bi tudi liberalci zbobnali v »Narodni Dom« vseh 6000 svojih volivcev, proti njim je še vedno 37.000 katoliško-narodnih volivcev in na stotine onih, ki so danes zbrani na ljudskem shodu v »Katoliškem Domu«, ki volivne pravice še nimajo, ki pa volivno pravico imeti hočejo (Viharno pritrdjevanje.). Ako bi liberalci ne bili vedno izdajalci, bi morali biti za razširjenje volivne pravice, ker tako dobi odločilno besedo v dež. zboru slovensko ljudstvo in se zmanjša upliv nemških baronov (Klici: Tako je!). Nečuvna krivica je, da slovensko delavstvo na Kranjskem nima volivne pravice v dež. zbor, 54 nemških aristokratov pa voli 10 poslancev. Delavstvo kliče danes: Prav ima dr. Susteršič, da se liberalcem ne ukloni, in ukloniti se ne sme, ker to zahtevajo ne samo njegovi volivci, ki so ga volili v dež. zbor, ampak tudi tisti njegovi volivci, ki so ga poslali v državni zbor. Danes protestirajo liberalci pri zaklenjenih durih »Narodnega Doma«, češ, da jim je rekel, da so »krave«, da so osli, da so plačane vladne bestije. Ali bi bil gotovim liberalcem Susteršič kaj napačnega dejal, ako bi bil to res rekel (Gromoviti klici: Prav bi bil povedal). Naj to izjavo ljubljanskega delavstva sprejme na znanje liberalni protestni shod. Včerajšnji »Narod« pravi, da pojdemo iz »Katoliškega Doma« pred »Narodni Dom«. To pot nam je nekaj pametnega svetoval. Nihče nam ne more braniti, ako gremo mirno tja in vprašamo, kje je naša volivna pravica, krvi pa, kakor se boji »Narod«, ne bodo delavci liberalcem puščali, ker vemo, da je njihova kri vodena in da za liberalce že zadošča, ako jim delavec pomoli figo pod nos. Povejmo liberalcem v obraz, da je škandal, če se še v Ljubljani, katero so doslej smatrali za svojo trdnjavo, ne upajo sklicati javnega shoda.

Sprejeta je bila na to soglasno naslednja resolucija:

Javni ljudski shod ljubljanskega delavstva izjavlja, da je današnji protestni shod liberalcev brez pomena, ker to ni shod ljudstva ampak samo liberalnih trgovcev (in uradnikov, ljudstvu se pa na shodu beseda ne dovoli). Shod zahteva odločno splošno enako, direktno in tajno volivno pravico in pozdravlja izjavo dr. Susteršiča, da ne bo prej miru, dokler se ne da ljudstvu ta pravica.

Delavci so se na to v posameznih grupah podali — pred »Narodni Dom«. Po istih potih so capljali v »Narodni Dom« z dežele došli liberalci, ki so precej debelo in presenečeni gledali, ko se je za vsakim vogalom čul klic »Živio dr. Susteršič!« Delavci so se sestali pred »Narodnim Domom« popolnoma mirno in so zahtevali vstopa, češ, da po zakonu ni pravilno, ako jih na

shod ne pusté. Pred »Narodnim Domom« je bilo v hipu vse polno policije, orožništvo pa je bilo pripravljeno, da pride mej delavce. V tem trenutku zagrome delavci: »Ven z volivno pravico! Živio dr. Susteršič! Abzug Tavčar!« Dr. Tavčar, dr. Kušar in — Plantan so stali na vratih »Narodnega Doma« v krogu svojih in zastraženi od policajev. Imenom delavcev sta stopila preko črte policajev Gostinčar in Stefe ter zahtevala vstopa. Tavčar je pahnil Gostinčarja in Predovič je svojima hlapcema pokazal na Gostinčarja. V tem trenutku so delavci planili naprej, vsa policija bi jih v tem trenutku ne bila zadržala in le treznosti delavskih voditeljev se je zahvaliti, da ni prišlo do hujšega. Zadoščala bi ena beseda in delavstvo bi udrlo v »Narodni Dom«, za katerega je tudi ono prispevalo s svojimi žulji, v katerega pa mu je sedaj vstop zabranjen. A dovolj je bilo dokazati, da se morajo liberalci v Ljubljani pred delavstvom zapirati in obdati s policaji. Delavci so kričali: »Zbršite napis »Narodni Dom« in napišite gori tisto, kar je Susteršič rekel!« Tavčar je portir »Narodnega Doma«, Kušar pa hišnik! »Ven z volivno pravico! Proč z ljudmi, ki se ljudstva boje!« Dr. Triller je upil na delavce: Pojdite raje po mestu demonstrirati, samo tu nas pustite. Delavci so se mu smejali. Policija je dobila nalog, da trg izprazni. Kadarkoli so socijalni demokratje in kršč. socijaleci imeli v Ljubljani shod, nikdar ni bilo policije, da bi zabranjevala ljudem na shod. Ta čast je bila prihranjena liberalnemu shodu! S policijsko silo se je ljudstvo potiskalo proč od »Narodnega Doma« in zadoščanjem beležimo, da je pri tem sicer delavstvo burno demonstriralo proti liberalcem in sicer ob belem dnevu, ne pa, kakor liberalni fantalini ob katoliškem shodu skrilo se v noč, da pa ni prestopilo zakonitih mej. Tekom celega včerajšnjega dopoldneva ni bil nihče izmeje delavstva aretiran.

Delavci so se na to podali pred vladno palačo, kjer so demonstrirali za splošno volivno pravico in klicali »Abzug Heini!« Nato so priredili ovacije pred dr. Susteršičevim stanovanjem ter se potem deloma razšli, deloma pa šli zopet pred »Narodni Dom«, kjer so klicali: »Ven z volivno pravico!«

Med tem časom se je vrnil v »Narodnem Domu« takozvani protestni shod zaupnikov liberalne stranke »iz cele dežele, iz vseh slojev prebivalstva«. No, pa ni bilo sile. Deseterica kmetov in gostilničarjev pa vse polno pisarjev, komijev, srednješolcev, mej njimi mnogo preparandov in nekaj — žensk na čelu jim g. Tavčarjeva, to je bila družba, nazvana »zaupniki«, razsodni možje, »ki mislijo s svojimi glavami«. Socijalnim demokratom so liberalci tudi milostno dovolili vstop, češ, da dobé govornika in sicer na zadnje. Socijalni demokratje so se s to obljubo nekoliko potolažili, no, naposled so uvideli, kako so se urezali.

Shod je otvoril župan Hribar pozdravljajoč »mile goste iz vseh krajev lepe Kranjske« in povdarjajoč, kako važnega pomena je ta shod za liberalno stranko (Pisarji: Res je!) (Kaj je govoril, to je večinoma že omenjal g. dr. Lampe v Ribnici.) Katoliško duhovščino je razdelil v dva dela: En del je dober, žalibog da je majhen; drugi del, ki je veliko večji, pa je bojevit in »fanatičen« in — kakor se je lepo izrazil — »dekla za vse«. To si bo treba za gotove prilike

zapomniti! Uradniki so po njegovem mnenju največji trpini na svetu. — Za kmeta in delavca pa ni imel niti besede!

Za njim se je izkazoval dr. Tavčar svojim vernim »zaupnikom«, da zna izbornu zabavljati in sramotiti svoje nasprotnike. O kaki resni misli ni bilo v njegovem govoru niti sledu, pa so bili liberalni možičljivi, »ki mislijo s svojimi glavami«, vendar zelo »kontente« in so zadovoljno prikimali: »Ta pa ta, ta jih bo dal!« Hm. Svoje poslušalce je tolažil, da se jim ni treba bati za obstoj narodno-napredne stranke. Odločno protestira proti »katoliški anarhiji«, katero je baje zanesel v deželo naš škof. Vlada se boji katoliških anarhistov, in se ne upa odločno nastopiti (prav liberalno!), — mi pa se ne bojimo nič. (Zato so imeli policaje.) Kaj pa je drugega, kakor anarhija, če dr. Susteršič napada uradnike, okostje države, ki so vse časti vredni. Nazadnje se bo ta »katoliški falot« spravil še nad samega cesarja in mu očital denar, katerega dobiva od države. Kaj drugega je, kakor anarhija, če škof v »pijani družbi« pové, da ne bo izpolnjeval cesarjevih besedij, ampak ostal »kakor smo bili do zdaj«. Nato je prav resno zatrjeval, da so klerikalci uvedli »živalske nagone«, namreč, da hočejo z gospodarsko organizacijo uničiti svoje nasprotnike. Ko je še prav mojstersko raztolmačil, kako se mora razumevati njegov izrek: »Liberalcem groš, klerikalcem knof«, in ko je »Gospodarsko zvezo« naslikal kot cestnega roparja, je zaključil svoj »veleduhoviti« govor.

Potem je sledilo nekaj jako klavernega. Postava dr. Ferjančičeva je začela prav resno razlagati: Deželni zbor je razbit. In, slavná gospoda, kdo ga je razbil? Odgovor ni težak in se glasi kratko: klerikalci so to storili! — Oj, liberalne umnosti! Vzrok pa, da se je to zgodilo, je to, ker dr. Susteršič ni predsednik deželnega zbora, dr. Brejce in dr. Schweitzer pa ne deželna odbornika. G. dr. Ferjančič je torej bistroumno poiskal prvi in zadnji vzrok razpršitve deželnega zbora. Kdor zna, pa rna! Tudi je dokazal prav do ločno, da je potezanje za občno volivno pravico — neumnost. To pa zato, ker Nemci ne privolijo v tako izpremembo. — Če se kdo bori proti krivici, drugi pa krivico zagovarja, tedaj je prvi — neumen. Bog ve, ali liberalci res tako globoko mislijo, kakor je trdil župan — Hribar. Dvomiti bi se dalo zelo.

Nato se je oglasil gospod Grasselli, ki je imel na listku napisano, kaj vse bi se bilo koristnega storilo: osuševanje barja in še nad 90 prošenj čaka rešitve! Toda delalo se ne bo nič, zato pa »prosilci in prosilke, zahvalite za to blagoslovljene fanatike iz škofove beznice«. (Ko bi le Grasselli svoj referat hitreje opravljal!)

Do zdaj so se preresetavale kolikor toliko reelne stvari. To pa liberalcem ne zadošča, imeti hočejo kaj višjega, kaj — filozofije. In filozofijo jim je predaval dr. Triller, ki je logično dokazal, da so krivi razpršitve deželnega zbora — žujte in strmite — nihče drugi, kakor papeževi svetovalci! Skoda, da se liberalni shodi tako malokdaj vršijo, ker bi bili mnogim dobra zabava, zakaj kaj tacega, kar se govori na liberalnih shodih, se ne dobi vsak dan kjer si bodi. Struna bo kmalu počila — je dejal — ker se cerkev izrablja; utrdilo se je v liberalcih prepričanje, da imajo dušne pastirje za fanatike. Vera bo kmalu visela v zraku (pi-

sarji: Tako je! Duhovščina to uvideva, spoznava svojo slabost, pa jo hoče prikriti s zahtevo po splošni volivni pravici, ter se dela kot vžen socialen faktor. Toda cerkev se je vedno zatekala v višje stanove (pisarji: Prav res!) in v svoji hierarhiji ima velikanski prepad med različnimi stopnjami. Za splošno volivno pravico je sicer tudi on, toda šele takrat, kadar bomo imeli »kancel-paragraf«. Dokler pa tega ni, jo odklanja (Oho klici pri socialnih demokratih), priznava pa, da imajo principiellno delavci pravico zahtevati zastopstva v vseh zakonodajnih korporacijah. (Soc. dem. kličejo: Kaj pa občinski svet?)

Ko je končal s svojim »filozofičnim« predavanjem, predlagal je neko resolucijo, v kateri liberalci odklanjajo vsako odgovornost za nasledke, ki so nastali valed prekinjenja deželnega zbora. Glavna krivda za te dogodke naj zadene cerkveno oblast, in še nekaj tacihi duhovitihi izrekovi so potisnili v tisto resolucijo, ki je bila seveda vnaprejeta. Socialni demokrati niso glasovali.

Predsednik Hribar je že imel nado, da se bo vse lepo izteklo, pa Hribar obrača, socialni demokrati pa obrnejo. Naenkrat se njihov vodja gospod Linhart javi k besedi. Najpoprej je povdarjal, da so tudi oni nasprotni klerikalizmu in da so ga že uspešno pobijali. Ali liberalci se spomnijo pri teh besedah izgubljenega mandata v Idriji! Kakor besni so začeli razgrajati in kričati: Ven z njim, hanba, križaj ga! itd. Linhart je pa moško stal na odru in jih zadovoljno gledal. Čez nekaj časa se je vendar posređilo županu Hribarju napraviti mir. Posvaril je svoje pristase, da morajo v dostojni družbi biti dostojni, in ker so socialni demokrati mirno poslušali liberalne govornike, zato imajo sedaj liberalci dolžnost, da store isto. Tako je mogel Linhart govoriti naprej. In pravil jim je precej debele, da so liberalci »proklete neumni«, da so »grozno narodni«, pa ne uvidijo, da je prvi pogoj za narodni obstanek občna volivna pravica. Starih privilegijev se najbolj udovratno drži občinski svet ljubljanski, ki vkljub županovim obljubam še do zdaj ni vpeljal kake reforme v volivni red.

To je bil zopet prehud »tuš« za liberalce in zopet so začeli razgrajati in kričati. Samo enkrat se je slučajno slišalo, da je Hribar karal socialne demokrate, ker so prišli mir kalit, in jim zaklical: Sram vas bodi! Prej so mu bili pa »dostojna« družba, »nedostojna« so pa postali, ko so zahtevali volivno pravico.

Na shodu je bilo okoli 900 oseb. Ako pomislimo, da so jih bobnali skupaj iz cele dežele, da je bilo poleg najmanj 200 socialnih demokratov in nekaj naših, katerim se je na zviti način posređilo priti na shod, moramo reči, da ta shod pod senco bajonetov ni bil nikakor pomemben, tembolj ako tudi upoštevamo, da je bilo na javnem ljudskem shodu v »Katoliškem Domu« samo kršč. soc. delavstva nad 700 mož, in je bilo na naših shodih na deželi zbranih na tisoče volivcev. Shod v »Narodnem Domu« ni bil shod napredne, ampak v pravem pomenu nazadnjaške stranke. Zanimivo je bilo, da niso pustili na shod nekaj liberalcev, ki so priromali iz Moravč in iz Drtije, ker so mislili, da so naši. To so se jezili ti ubogi ljudje. Pač pa so imeli prost pristop ljubljanski židje. V notranjih prostorih »Narodnega Doma« tudi ni bilo posebno mirno, ker so policaji enkrat s ceste morali v notranje prostore. Liberalci bodo v prihodnje morali svoje protestne shode prirejati v — Višnji gori. V Ljubljani se je včeraj že kamen sprožil in vsak pojav protiliberalnih struj bo močnejši!

Tiho so prišli s shoda narodni nazadnjaki. Nič pravega veselja ni bilo brati na njihovih obrazih. Liberalci so pripovedovali, da je nakrat dobil Linhart odpoved in da mora prođ od »Naroda«. Pred »Narodnim Domom« jih je nekaj zaupilo »Živio Tavčar«, a naši so takoj odgovorili s klici »Živio Šusteršič!«, hiteli k Tavčarju ter ga pozdravljali s klici: »Kako ste se kaj ohladili v senci bajonetov?« »Za Vas je treba šest bajonetov, ker ste tako debeli«. Liberalci so videli, da najboljše store, ako na ulici molče. Delavci so bili pripravljeni, da se jim najodločnejše postavijo po robu. In

tako so šli liberalci mirno domov ali pa v gostilne — pit. Pri pijači so se tolažili, da so se pred svetom tako blamirali.

Tako je bilo! Mi smo zadovoljni. Liberalen protest je ničev — in za nas nima pomena, kar pravijo Ferjančič, Plantan, Grasselli in tovariši. Naj se liberalci še tako napihujejo, mi kličemo: »Ven z razširjeno volivno pravico! Prej ne bo miru! V kratkem se namerava sklicati za volivno pravico v Ljubljani tudi shod delavskih produktivnih slojev iz cele dežele brez razlike strank. Na ta dan naj se liberalci in njihovi zaščitniki že naprej vesele!

Shod v Ribnici. — Odgovor profesinemu shodu.

Včeraj se je vršil ob obilni udeležbi vrlih zavednih volivcev shod v Ribnici.

Poslanec Jaklič pred volivci.

Predsednik katol. političnega društva za kočevski okraj, g. Drobnič, otvoril zborovanje ter podeli besedo g. dež. poslancu Jakliču. V poljudni besedi je obrazložil g. poslanec zadnje homatije v dež. zboru in kako je prišlo do tega, da je bilo zasedanje zaključeno. Kmetje nočejo več spati, začeli so se odločno poganjati za pravice, katere jim gredó, in se začeli gospodarsko organizirati. Ko sta nasprotni stranki to gibanje videli, sklenili sta med sabo zvezo v varstvo svojih strankarskih interesov in v nadaljno poniževanje kmetkega stanu, oziroma njega zastopnikov. Dr. Tavčar, včasih najradikalnejši narodnjak, se je zvezal z Nemci, da bi tem ložje izvajal svoje krilate besede: Liberalcem groš, klerikal. knof. Klici: (Pfuj! Sramota!) Toda te grožnje, katere je pred volitvami trosil po Notranjem, niso izdale nič. Kmetje se niso dali preplašiti, ampak so šli, zavedajoč se svojih pravic, vsi do zadnjega na volišče. Liberalna stranka je izšla poražena iz volivne borbe. Valed tega je dr. Tavčar začel besneti. Beseda »polčlovek«, s katero je označil v Crnomlju slovenskega kmeta, kaže, kako strašno ljubi ta advokat kmetški stan.

Katoliško narodna stranka je izšla sicer kot zmagovalka iz volivnega boja, ali večine vkljub temu nima. Tako močna pa je, da se brez nje in proti njej ne more storiti ničesar. Ljudstvu se godi velikanska krivica. Ogromna večina prebivalstva ima 16 zastopnikov, dočim niti 6000 volivcev iz skupine veleposestov, mest in trgov, in trgovske in obrtne zbornice ne voli nič manj nego 20 poslancev.

Ko si je katoliško ljudstvo izvolilo zastopnike, niso le-ti delali nikakih posebnih obljub, pač pa so zagotovili delati na vso moč, da se stre moč liberalizma in da se odpravijo krivice volivnega reda. Pod tem utisom so šli katoliško-narodni poslanci v deželni zbor. Pokazalo se je, da liberalna večina, obstoječa iz slovenskih liberalcev in veleposestnikov, ne misli popraviti teh krivic, ampak da je pripravljena storiti novo nasilstvo. Pri volitvah v razne odseke so meni nič, tebi nič, prezrli pravične zahteve katoliško-narodnih poslancev, in na ta način so mislili dalje po svoje gospodariti. Toda dobili so tak odgovor, kakoršnega niso pričakovali. Naši poslanci so vložili takoj 12 nujnih predlogov. Skoro se je pričela obstrukcija. Morda bi se bile te razmere kako ublažile, pa liberalci so začeli napadati in sramotiti na tako surov način volivce in poslance katoliško-narodne stranke in duhovščino, da poslanci niso mogli ostati več mirni. Na take napade, kakoršne sta si dovolila Hribar in Ferjančič, se ni moglo drugače odgovoriti kakor s silo. Naši poslanci so pokazali, da si ne dajo komandirati niti od vlade, niti od liberalcev, ampak hočejo braniti čast in korist ljudstva vedno in z vsemi močmi. (Dobro!)

Valed teh izgrediv je dež. predsednik baron Hein kar izgubil glavo; drugače si ni znal pomagati, kakor da je hitel na Dunaj vprašat za svét. Ondi se mu je naročilo, da naj se pogaja s poslanci vseh strank, toda to je storil le z liberalci in Nemci. Naši poslanci so sklenili ne pogajati se z nobeno stranko, dokler se ne popravi krivice. (Dobro!) Drugače se zlo ne dá odpraviti in poprejšnje krivice se bodo zopet nadaljevale.

Stranka je dolžna streti načelo: Liberalcem groš, klerikalcem knof (Burno pritrjevanje), in to bo tudi izpolnila. Sicer se slišijo tudi besede, da bodo kmetje prikrašeni in oškodovani. Toda verjeti tega ni treba nikomur. Vlada bo prisiljena, da poskrbi za redno delo v dež. zbornici. Katoliško-narodni poslanci ne odnehajo, dokler ne zmagajo. (Navdušeno pritrjevanje in ploskanje).

Liberalci v senci bajonetov.

Na to povzame besedo čast. gosp. dr. E. Lampe, ki v začetku zlasti povdarja, kako se zdaj ljudstvo povsod giblje in zahteva svojih pravic. Zlasti opiše šaljivo, v kakem strahu so bili liberalci v Ljubljani v nedeljo, ko je ogromna množica delavstva se zbrala, da tirja splošno, direktno in tajno volivno pravico. Policajev vse polno, vse se je oborožilo, kar premore ljubljanski rotovž, in grozilo se je celo z žandarmerijo in vojaštvom.

Včeraj, v soboto, pride ves preplašen g. deželni predsednik v škofijo. Škofa ni bilo v Ljubljani. Zato gre k gosp. generalnemu vikarju prosit, da naj duhovščina ljudstvo miri, »da ne bo kri tekla«. Edini, kateri bi mogel ljudstvo pomiriti, bi bil — škof. (Klici: Tako? Zdaj bi bil pa škof dober!) Generalni vikar naj vpliva na nas druge, da bomo ljudstvo pomirili. Mislim, da je g. generalni vikar dobro odgovoril g. predsedniku (Odobranje). Jaz sem rekel g. generalnemu vikarju: Toliko let so bili in udrihali po nas in brez kazni zasramovali škofa. Vse so storili, da bi nas odgnali od ljudstva. Zdaj pa mi nimamo vzroka, da bi šli na cesto in s svojimi hrbtji prestregli udarce, kiso namenjeni našim nasprotnikom. (Burno odobranje. Prav tako.)

Po tem, ko je zborovalo delavstvo v »Katol. Domu«, zbrali so se bili liberalci v »Narodnem Domu«, zastraživši ga poprej dobro od vseh strani. Zborovali so torej v senci bajonetov, boječ se nižjih, zatiranih slojev. In prav imajo, da se boje, kajti bolj in bolj se bliža ura, ko jim bo odklenkalo za vselej.

Liberalci so torej pri zaklenjenih durih razlagali drug drugemu svoje modrosti, ali bolje — neumnosti. Res toliko bedastost se že ni slišalo precej časa, kakor so jih spravili na dan liberalci na včerajšnjem shodu.

Hribar.

Najprej je pojasnjeval župan Hribar, zakaj liberalna stranka prireja tako redko slične shode. Zato namreč, pravi Hribar, »ker znajo liberalni pristaši samostojno misliti, misliti s svojimi glavami, dočim klerikalni kmetje tega niso zmožni.« Pravega vzroka oče župan seveda ni hotel navesti. Pravi vzrok pa je, da liberalci svojim ljudem ne vedo ničesar povedati, izvzemši, da znajo neprekosljivo psovati. To je vzrok, da so liberalni shodi tako redki in tako klaverni.

Zahtevo katol.-narodnih poslancev, da se njihovo število v odsekih zviša, blagovolili so nazvati humbug: »Klerikalci so to zahtevali, ker se jim ne ljubi delati.« Kdor to razume, ta ima izvanredno pamet. Take duhovitosti se ne dobi vsak dan in ni čuda, če Hribar pripisuje liberalnim shodom tako važen pomen. Tudi je Hribar prav slovesno in resno zatrjeval, da iz kmetških žepov ne jemljejo uradniki, ampak »Gospodarska Zveza.« Povedal pa ni, koliko kmetkega denarja odnese vsako leto različne zavarovalnice iz dežele, med njimi seveda tudi banka »Slavija«, katere zastopnik je on. Povedal tudi ni, da se ravno »Gosp. Zveza« s svojo organizacijo, zlasti še s posojilnicami trudi na vso moč, da domač denar ostaja domačim ljudem. Dalje se je spravil na škofove zavode. Toda ti zavodi se bodo zgradili s prostovoljnimi doneski. Hribar dozda najbrž še ni dal zanje nobenega krajcarja, zato pa naj se tudi ne v tika v mes in naj se ne briga za stvari, katere mu niso nič mar. — Na to se je spravil ljubljanski župan nad spovednico. Mož bi se rad izvil iz zagate, v katero je tako nepremišljeno zašel, kajti počasi uvideva, da mu morejo precej škoditi one besede, katere je govoril v dež.

zboru o zlorabi spovednice. »Slovencu« je očital, da je njegove takratne besede napačno poročal, kajti on da ni rekel, da je zato proti splošni volivni pravici, ker duhovniki izrabljajo spovednico, ampak zato, ako bi to storili. Toda ta izgovor je kaj piškav, in Hribar se z njim ne bo opral. Dokaz je neko pismo, koje je pisal sam nekam na Štajersko, in v katerem trdi, da ima uradne dokaze za zlorabo spovednice. To pismo imam jaz v roki. Tukaj je trdil Hribar, kakor stoji črno na belem, da duhovniki zlorabljajo spovednico za politične namene, in zato nima njegovo današnje opravičevanje nobene podlage.

V svojem nadaljnjem govoru je svaril socialne demokrate, da naj ne podpirajo klerikalnih zahtev po splošni, direktni in tajni volivni pravici. On se boji, da bi prišla vsa dežela pod »jezuitski klobuk«, pred katerim ima velik strah. Kakšen je ta »jezuitski klobuk«, to je pa seveda liberalna skrivnost. Najbolj čudno pa je, da se je ljubljanski župan tako živo zavzel za uradnike. Dejal je, da so okostje države, in jih primerjal s »kolesci v uru«. Rekel je, »da so to največji trpin na svetu.« Vprašam Vas, kdo je večji trpin, ali kmet, ali pa uradnik? (Glasni klici: Kmet je trpin). Sploh pa dr. Šusteršič ni govoril v tem smislu, kakor je premleval župan Hribar. Dr. Šusteršič je dejal, da se je včasih shajalo z manj uradniki, zdaj pa jih je vse polno in vendar se nahajajo po pisarnah celi kupi nerešenih aktov. (Res je!) Stroške za to pa nosi kmet in delavec, in poleg tega še pusti, da imajo uradniki povsod nadvlado. To je bila vsa Hribarjeva modrost.

Tavčar.

Za Hribarjem se je ogasil dr. Tavčar. Zajahal je zopet konjičke, katerega jezdi po navadi: zabavljaj je, da se je kar kadilo. Zabavljati in zmerjati zna, da se ne more nihče z njim meriti. »Konsumna beznica, pijanci, duhovniki razširjajo vero s kolom«; (Živahen smeh). »Klerikalci so pribili slovenskega kmeta na križ«; (Jo!) klerikalni komarji so pili vedno kri na telesu slovenskega kmeta, in nazadnje je prišel še dr. Šusteršič s sulico v roki, da bi mu uropal še tisto malo krvi, kar mu je je ostalo v srcu. (Bučna veselost.) Take in enake duhteče cvetke so se mu kar sipale iz ust. Ta možakar je trdil, da so klerikalci uvedli pri nas »živalske nagone«, tega pa ni povedal, kdo je osnoval v Ljubljani hišo nesramnosti. Po njegovih mislih je pri nas »strašansko milijonov cerkvenega premoženja. Vse te milijone so duhovniki nasuli v Šusteršičevo korito, in le-ta baranta zdaj z njimi kakor poljski jud na borzi.« (Smeh). Liberalni poslušavci, ki »znajo misliti s svojimi glavami«, kaj tacega o cerkvenem premoženju seveda radi poslušajo. A kaj je cerkveno premoženje? To so naše cerkve, naši kelih, mašni plašči itd., in čegavo je to? To je nas vseh! (Živahno odobranje.)

Proti koncu govora se je dr. Tavčar začel ravno tako umikati, kakor Hribar. Pri-toževal se je, da mu klerikalci podtikajo »nepošteno namene«, zlasti ker po deželi pri raznih shodih razširjajo in napačno tolmačijo njegove besede: »Liberalcem groš, klerikalcem knof.« On — pravi — tega ni mislil tako, kakor se mu podtika. Ko so klerikalci hoteli ugonobiti liberalne trgovce, je on samo nasvetoval, da naj se proti klerikalcem obrne sulica: Svoji k svojim. — To ni res! Dr. Tavčar je v resnici izgovoril to načelo. Dokaz temu je poročilo v »Sl. Nar.« o shodu v Žireh. Tam je dr. Tavčar agitiral za Božiča, in »Narod« je poročal: Dr. Tavčar je govoril: »Narodna napredna stranka poznala bode poslej samo svoje volilce in v deželnem zboru dajala bode liberalcem groš, klerikalcem pak nof.« Tako »Slov. Narod« sam priča, da je Tavčar govoril na protestnem shodu neresnico, ko je hotel utajiti, kar je rekel. (Hrupna veselost.)

Slednjič se je obdrnil kajpada še enkrat ob našo gospodarsko organizacijo, katere po njegovih besedah »krade denar ljudem iz žepa« in zraven dobiva še državno podporo. Nazadnje — je dejal — bo zahteval vsak občestni ropar od države subvencijo zato,

ker ropa. Proti takemu počenjanju mora on najodločneje protestirati.

Tako modro je govoril načelnik »intelligence« in še bolj modro se je nato vsedel. (Smeh.)

Ferjančič.

Za njim je zadela vrsta dr. Ferjančiča, da še on kaj pove. In res je povedal, da klerikalci »niso sposobni za nobeno koristno delo.«

Jaz sem prebral vse Ferjančičeve govore v zadnjem času, pa nisem dobil v njih toliko narodnogospodarskih idej, kolikor jih je treba za komja enega kmečkoga konsuma. Da bi vsaj nekoliko premislil, koliko je dosegel na Dunaju v drž. zboru. Kot globok mislec je bistrim svojim umom takoj zapazil, da so zdaj »klerikalci« prišli v zagato; zato naj liberalci ta položaj izrabijo, kajti prilika še ni bila tako ugodna kakor sedaj. — Kaj ko bi dr. Ferjančič sam poskusil ugodno priliko, kako izrabit? Kaj se ve, morda še kdo avanzira od liberalcev! (Smeh.)

Grasselli

Potem je našteval delavni Grasselli, kaj bi se bilo lahko vse storilo, ako bi ne bili klerikalci razgnali dež. zbora. Samo ob sebi umevno pa je, da je poznal povedati, koliko nujnih stvari že mnogo let leži v dež. odboru nerešenih. Dobro bi bilo, če bi se marljivi g. Grasselli tudi za to kaj zmenil in pri prihodnjem liberalnem shodu poročal kaj natančnejega o tem. Sicer pa je dežel-nemu odboru dovoljen provizorični proračun. Če kdo česa ne dobi, za kar ima pravico, bo le krivda liberalne večine v deželnem odboru.

Triller.

Vse prej imenovane govornike pa je posekal liberalni odvokat dr. Triller. Ta je s »filozofskega stališča« z globokimi dokazi potrdil vsa prejšnja liberalna izvajanja. In sicer je modroval tako le: »Zunanji vzrok znanih homatij v dež. zboru je dr. Susteršič. Za njim pa stoji vsa duhovščina, a tudi le-ta ni pravi vzrok; kajti za duhovščino stoji škof, ki pa prav za prav tudi nima glavne krivde, da se je dež. zbor razgnal. Ne, za škofom stoji Rim in tukaj naha-jamo glavni in prvi vzrok obstrukciji«. (Bučen smeh.) — Smešno! Dr. Triller bi pač moral vedeti, da tihi vzrok v ljudstvu, v nevolji ljudstva zaradi mnogih krivic. (Tako je!) Dokler se krivice ne odpravijo, se razmere ne morejo izboljšati. — Kot dober poznavatelj cerkve in njenih naprav je trdil, da vra »že visi v zraku«. Liberalni pisaci so seveda ploskali (klici: Bog požegnaj!), saj za kaj drugega itak niso na shodih, kakor da ploskajo, če gospod dohtar kaj takega pove. — Zatrjeval je tudi, »da mu vere v križanega Boga ne bodo mogli kranjski popje nikoli iztrgati iz srca. Vendar pa je on prepričan, da mu fanatičen kaplan ne more odvezati grehov« (Klici: ker ga ni nikoli pri spovedi). Sploh pa cerkev ni sposobna za socialno reformo, dokaz temu je francoska revolucija, Španija in razmere v cerkveni hierarhiji in pa to, da je glasilo kranjskih klerikalcev na Dunaju list »Vaterland«, ki trdi, »da se človek začneja še-le z baronom«.

No, kadar liberalcem zmanjka dokazov s Kranjskega, gredo vedno ponje na Špansko (Živahna veselost).

S Španijo mislijo, da bodo vse ugnali v kozji rog. Toda ravno Španija dokazuje, da cerkev ni nasprotna blagostanju ljudstva. Dokler je imela dobro, res katoliško večino, je bila naj mogočnejša država na svetu, ko so jo pa dobili v roke framasoni, začel a je hirati in hira še vedno, ker je vlada v liberalnih rokah. Kar se pa tiče razmer v cerkveni hierarhiji, se vidi takoj, da jih dr. Triller ne pozna nič, dasi bi rad govoril o njih veliko besedo. Nižja duhovščina ima napram škofu svoje zakonite pravice, nižji duhovniki so svobodni, da še več, med škofom in nižjo duhovščino obstoji bratstvo, tako bratstvo, kakoršno se nikoli ne dobi med advokatom in njegovim pisarjem.

Nato se je predlagala na liberalnem shodu v »Nar. Domu« resolucija, v kateri liberalci odklanjajo odgovornost, da se je razbil dež. zbor, da je tega kriva v prvi vrsti cerkev oziroma škof itd.

Socialni demokrat liberalce izmiva.

Konec je bil pa žalosten. K besedi se je oglasil soc. demokrat Linhart, ki je liberalcem v obraz rekel, da so »prokleta neumni« (Klici: To pa to!) in jim tudi sicer solil take pod nos, da so liberalci kar sikali od same jeze. Pa ni pomagalo vse nič. Požreti so morali marsikatero grenko, zlasti glede razširjenja volivne pravice v mestni zastop. Nastal je hrušč, kričanje in vpitje, in med tem je bil shod zaključen.

Tako so liberalci na včerajšnjem shodu dokazali iznova, da nimajo smisla za ljudske koristi. Zato pa boj proti njim, dokler se ne izpolni, kar ljudstvo zahteva. (Dobro! Ploskanje).

G. poslanec Jaklič pojasni nato še, kako znajo liberalci držati besedo. Njihovi najboljši zavezniki na deželi, učitelji, so bili zopet enkrat pošteno nafarbarani. »Učiteljski Tovariš« je pisal, da se bode na shodu obravnavalo tudi gmotno stanje učiteljev, pa jih nihče niti omenil ni. Seveda to učiteljev ne bo izpametovalo.

Zatem se oglasi k besedi g. Brešar povdarjajoč, da je ljudstvo res izvolilo zadnjič take poslance, na katere se sme zaneesti. Zato predlaga, da se jim izreče zaupanje in da se sprejme sledeča

resolucija:

Javni ljudski shod v Ribnici 6. julija 1902 izreka katoliško-narodnim poslancem zaupanje in zahvalo za njih moški in odločni nastop v deželnem zboru. Odločno protestira proti temu, da bi liberalci, kateri niso za ljudstvo še nič koristnega storili, in kateri niti po svoji pameti niti po svoji volji niso zmožni, da bi v bodoče kaj res koristnega storili za ljudstvo, strahovali naše zastopnike, ter zahteva, da se razširi volilna pravica.

Resolucija je bila soglasno in navdušeno vsprejeta. Ko se ni nihče več javil k besedi, zaključil je g. predsednik Drobnič zanimivo zborovanje.

Celjsko vprašanje »rešeno«.

Na nekem shodu na Moravskem je član nemške ljudske stranke posl. dr. Chiari zmagonosno povedal, da je celjsko vprašanje rešeno in sicer na ta način, da se slovenska gimnazija, (ki je v rešnici ni), premesti v kako predmestje celjskega mesta, za nemško gimnazijo se pa zgradi v mestu novo poslopje. Iz poslančevih besed je bilo razvidno, da sta se o taki rešitvi dogovorila nemška ljudska stranka in ministerski predsednik Koerber. K tej vesti pripominja dunajska »Reichspost«, ki ji gotovo nihče ne more očitati, da je Slovanom preveč prijazna: »Jeli res to cilj in konec vsega celjskega vprašanja, da morajo biti slovenske gimnazijske paralelke oddaljene od glavnega trga v Celju ne 100, marveč 199 korakov? Ali se je zato celih osem let vodil tako srdit boj in so se govorili tako velikanski govori o slovenski nevarnosti za Celje, da se na ta način postavi Kolombovo jajce? Tu nam v rešnici preostaja le dvoje: Ali so imeli štajerski nemški nacionalci za norca vse avstrijske Nemce, ko so morali v prvi vrsti v boj za odstranitev slovenskih paralelek iz Celja, ali pa nemška ljudska stranka vleče za nos svoje volivce, ker se v celjskem vprašanju zadovolji s tako neznatno premembo.«

Stajerskim Slovincem bi bilo pa s tako rešitvijo bržkone v marsičem vstreženo, ker bi se v tem slučaju vsopredni slovenski razredi morali izpremeniti v samostojno slovensko gimnazijo pod samostojnim vodstvom. To bi bilo slovenskemu zavodu le v veliko korist. Kajpada bi se potem moralo poskrbeti tudi za potrebno samostojno gimn. poslopje. Konečno sodbo imajo o tej zadevi kajpada interesirani slovenski krogi na Stajerskem, vendar menimo, da jim Chiarijev način rešitve ne bo nič manj ugajal kot Nemcem, ki v rešnici s tem dosežejo ravno nasprotno, kar si sami žele.

Deželni zbori.

V gališkem deželnem zboru je provzročil znani marienburški govor v soboto precej živahnosti. Posl. Stapinski je prijemal predsednika, zakaj je v zapisnik vprejel edino le izvelek njegovega nujnega govora. Izpuščeni so vsi odstavki, v katerih se je po-

vedalo nekaj resnic. Predsednik se je izgovarjal s tem, da je bil zapisnik že prej potrjen. Koncem debate je posl. Stapinski zaklical: »Lepa hvala, častita gospoda, to si hočem zapomniti!« Zbornica je namreč odločila proti njemu. — V nadaljnjem teku razprave je poslanec Rotter predlagal, naj se na realkah uvede obliigaten pouk latinščine.

Nižje-avstrijski deželni zbor je, kot smo omenili, v petek po daljši, zelo burni debati, zavrnil proračunsko razpravo ter odklonil večinoma vse predloge liberalcev. Prihodnja in mogoče že predzadnja seja je v torek.

V moravskem deželnem zboru je poslanec Sevdík s tovariši predlagal, naj se odpravijo razni direktni, mej njimi posebno zemljiški davek, in uvede mesto tega enoten splošen dohodninski ter visokoodstotni borzni davek. — Z dietami v deželnem boru se je pečal finančni odsek nižje avstrijskega deželnega zbora, ki pa še ni dospel do nikakega zaključka. Naglašalo se je edino le od vseh strank, da se mora premeniti sedanji sistem.

Iz brzobjavk.

Državni zbor se snide po poročilu praške »Politik« že 16. septembra. — Metropolit Firmilian je v soboto odpotoval v Uesküb. — Novburski upor. Londonskim listom so došla iz Južne Afrike poročila, da so se Burilene videzno udali in da so se v mnogih okrajih že pojavili znaki, ki kažejo na povstaneke novega gibanja v dosego popolne neodvisnosti. — Salisbury zopet odstopa. »Times« javljajo, da je v kratkem pričakovati Salisburyjevega odstopa. — Novi nemiri na Ruskem. V Rostovu ob Donu so se pojavili novi nemiri. Večje število delavcev je udrlo v dvorano ter vse razbilo. Istodobno pa je kmečko prebivalstvo planilo na razna veleposestva v okolici. Se le vojaštvo je moglo napraviti red. — V zadevi avtonomije Južnih Tirol se je vršilo več shodov, mej temi sta bila važna v Inomostu in Bolzanu. — Sestanek našega cesarja z italijanskim kraljem. V listih se doselej širi nepotrjena vest, da se naš cesar sestane z italijanskim kraljem v Inomostu ob povratku kralja iz Petrograda. — Kap-ska ustava. Državna vlada se je izjavila proti speniranju ustave v kapski koloniji. — Profesor Vetter, znani švicarski »vsenemec«, je podal vladi ostavko. — Italijanski kralj obišče v kratkem tudi kralja Edvarda in predsednika Loubeta. — Dveletna vojaška služba v Franciji. Senat je s 166 proti 115 glasovom sklenil, da se v bodoče odpravijo vse oprostitve od vojaške dolžnosti in da mora vojaška doba trajati 25 let.

Izpred sodišča.

Ponesrečen otrok. Marija Kolar, posestnika žena iz Dravclj, je imela štiri nedoraste otroke. Neko popoldne aprila meseca letes je šla Kolar s svojim 13 let starim sinom Naokom na kakih deset minut od hiše oddaljeno njivo ter pustila triletnega Pavčka pod nadzorstvom petletne hčerke Marijane sama doma. Otroci so se igrali pred Zanoškarjevo hišo, in tukaj je po naključju Zanoškarjev šestletni otrok Janez tako nesrečno z rovnico zadel malega Pavčka, da je ta valed dobljene poškodbe že nekaj dni umrl. Marijo Kolar, ki je bila tožena zaradi pregreška zoper varnost življenja, je sodišče opratilo, ker se je pri razpravi pokazalo, da v tem slučaju ne zadene njo nikaka krivda.

V Brazilijo jo je popihal srečo iskat brez dovoljenja kovačev sin Jože iz Cerknice in je prišel še le letos meseca aprila domov, ne da bi bil v postavnem času zadostil vojaški dolžnosti. Obsojen je bil na deset dni zapora in 10 kron denarne kazni.

Srne meso je kaj rad jedel Jožef Suhadolnik, vžitar na Zavrhu, kot za poljšček na stare dni. Nastavljal je posebno rad v Galetovem lovišču zanje in res se je vjela v njo srna srednje velikosti, katero je kakih pet dni po nastavljenju zadrženo našel, vendar si je pa ni upal vzeti, ker je našel sledove šloveskih stopinj in se mu je cela zadeva sumljiva zdela. Obdolženec ne taji dejanja; sodišče ga je obsodilo na tri mesece težke, z enim postom na mesec poostrene ječe.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 7. julija.

Shod dr. Šusteršiča pri Devioi Mariji v Polju je bil včeraj sijajen in prida velike zavednosti okoličanov. Na shodu je bilo na stotine kmetov in vevških delavcev, ki se viharno pritrjevali govorniku, posebno njegovim izvajanjem, da je bolje, da deželnega zbora ni, ker v zboru bi liberalna večina izvajala geslo »liberalcem groš, klerikalcem knof«. Posebno ostro je šibal tiste može, ki so se v »Narodnem Domu« dopoldne zgrajali nad njim, ter jih je primerno osvetlil. Ljudstvo je bilo ogorčeno proti postopanju liberalcev in dež. predsednika ter je burno klicalo: »Ven z razširjeno volivno pravico!« Shod je izrekel soglasno dr. Šusteršiču popolno zaupanje in pozval katol.-narodne poslance, naj v boju odločno vstrajajo. Obširnejše poročilo smo morali radi nedostajanja prostora odložiti do jutri.

Shod v Poljniku. Včeraj je bilo v Poljniku nad Zagorjem »žegnanje«. Cerkvono opravilo ob 10. uri je opravil dež. poslanec Žitnik, ki je popoldne po božji službi na javnem shodu v daljšem govoru pojasnil zadnje dogodke v kranjskem dež. zboru. Mej drugim je naglašal, da bi bila deželna vlada lahko preprečila obstrukcijo, ko bi bila hotela o pravem času uplivati na liberalno nemško-slovensko koalicio. Govornik je pojasnil pomen in potrebo splošne, enake in direktno volivne pravice, ki more streti stare privilegije višjih stanov ter širšim slojem nižjega ljudstva dati primerno število zastopnikov v raznih zborih. Volivci so pritrjevali govorniku ter tudi resoluciji, ki odobruje odločni nastop katoliško-narodnih deželnih poslancev v deželnem zboru v boju za ljudske pravice. — Na shod pa je gospod Cobal iz Zagorja pripeljal tudi okoli 20 socialnih demokratov, v katerih imenu je koncem shoda skušal dokazovati, da bi bili kmetje in delavci le tedaj srečni, ko bi v vseh zborih sedeli sami socialni demokrati in ko bi bil gospod Cobal vsaj deželni glavar, ako ne ministerski predsednik. Mož je to tako resno dokazoval, da je konečno sam sebi verjel. Njegovi somišljeniki so mu v zahvalo zapeli »delavsko pesem«, kmečki volivci pa so se mu smejali, ko je predlagal nezaupnico vsem trem strankam deželnega zbora. Gospod Cobal je s tovariši gotovo ponosno korakal doli po drčah, proti Zagorju, ker je pohrustal »liberavce, klerikavce, in nemške kavce«, vse za kosilo in večerjo. O takonstitucijon, rebelcjon in konfuzijon! Ko bode gospod Cobal deželni glavar, tedaj bode »zglijah« vso Kranjsko.

Na shodu v Naklem je bilo včeraj nad 800 volivcev. Ljudstvo vse navdušeno in odločno stoji za poslanci. Na shodu je poročal dež. poslanec g. dr. Brejce, katerega govor se je soglasno odobral in se je popolnoma odobrilo postopanje katoliško-narodnih poslancev.

Imenovanja. Državnopravdniški substitut g. Viktor Verderber v Ljubljani je imenovan deželnosodnim svetnikom v Mariboru, državnapravdniški substitut g. dr. Gustav Smolej v Ljubljani je imenovan deželnosodnim svetnikom v Celju, okrajni sodnik g. Richard Doležalek v Kostanjevici je imenovan deželnosodnim svetnikom in ostane v Kostanjevici. — Pošt-nim asistentom v Trzinu je imenovan g. M. Svetlič.

Javna prošnja. Ker sestavljam bibliografijo za »Zbornik« »Slov. Matic« za 1901 l., prosim uljudno vse gospode ravnatelje, profesorje in učitelje srednjih in ljudskih šol, ki so v šolskih izveštjih objavili kak sestavek znanstvene ali poljudne vsebine, da mi ga blagohotno pošljejo v uporabo. Istotako so naprošeni tisti gospodje pisatelji, ki so dali ponatisniti kak spis, da me podpirajo na isti način. Če se želi, se sestavki vrnejo. — Hoče pri Mariboru 5. jul. 1902. — Dr. M. Glaser.

Za pogorelec v Drnovem je cesar daroval 400 K.

Dijaška in ljudska kuhinja je včeraj pogostila svoje dijake in reveže ob zaključju šolskega leta z boljšo hrano in pijačo. K temu pripomogla sta g. g. F. Gorše,

ki ob vsaki priliki rad podpira dijake, kakor tudi g. Jeglič. Obema bodi izrečena srčna zahvala.

Fotograf pod vodo. (Iz Cerknice.) V nedeljo 23. pr. mes. napravila je tukajšnja trojica „naprednih“ samcev izlet po našem jezeru na Otok. Bilo je precej ljudstva, ko so se v posamnih čolnih peljali po jezeru, a najbolj imenitna je bila iz treh čolnov obstoječa ladija po imenu „Columbus“, v katero so se ukrcali ožji prijatelji prirediteljev izleta. Da bi svetu pokazali, kako imenitno ladjo znajo napraviti iz priprostih čolnov, vzeli so seboj kajpada tudi fotografa, da jim pomaga priti do slave, namreč, da jih fotografira pri rujem vincu in izvrstnem pivu. Toda smola je smola! Fotograf se pripravi s najboljšim namenom, s najboljšimi milimi, da bo tudi on — namreč kot fotograf na ladji — po svetu rastoil svojo slavo. Prične pomerjati na vse načine, nikakor mu ni šlo, nikakor ni mogel pravo zadeti; pomakne se kraj ladje in že je začel pravo rasdalje in ves vesel zakliče: „pozor gospoda“, a žalibog, zvrne se z aparatom vred v jezero globoko 4—5 m. Spretnim izletnikom se ima zahvaliti dotičnik, da so ga takoj rešili z aparatom vred. Kljub vsemu strahu in težkočam zaviadal je nepopisen smeh med izletniki, radovedno je pa tudi vse, kako bodo g. fotografu izpadle slike jezerne globine. Jezerci pa pripovedujejo, da v jezeru vedno šumi in se slisijo zamolkli glasovi ščuk in „šajnov“. Živijo naš fotograf, pridemo enkrat tudi me na razglednice.

Nagloma umrl je v Celovcu v nedeljo dne 6. julija c. kr. sodnijski svetnik gospod Jurij Wagner, star 62 let. Ko je šel ob 1/10. uri od svete maše, ga je zadela kap. Gospod svetnik Wagner je bil eden od tistih že redkih sodnikov celovških, ki je znal kolikor toliko tudi slovensko. N. v m. p. — lani dan sta umrli v Celovcu še dve drugi osebi nanagloma.

Umrli je v Domžalah Franc Kovač, posestnik in gostilničar.

Dr. Jos. Suppan. V soboto je umrl najnadarnejši in najdelavnejši voditelj kranjskih Nemcev, dr. Suppan, ravnatelj kranjske hranilnice. Rodil se je 1828 v Inicheni na Tirolskem iz gorenjske rodbine; njegov oče je bil v gozdarski službi tam. Studiral je v Inomestu in se l. 1848 udeležil tirolskih bojev. Najprej je bil advokat na Ogrskem, leta 1856 je prišel v Novo mesto in 1861 v Ljubljano. Voliti se je dal na nemški program v dolenskih mestih, potem pa ga je Ljubljana imela za zastopnika v deželni zboru. Več let je bil deželni odbornik, nekaj časa namestnik deželnega glavarja. L. 1874 je odložil deželnozborni mandat, a ostal še državni poslanec gorenjskih in notranjskih mest. Od l. 1869 do 1871 je bil ljubljanski župan. Poklicali so ga tudi v državno sodišče in potem v državni sodni dvor. Od l. 1885 je bil ravnatelj kranjske hranilnice. Kot tak je vplival, da je hranilnica bogato podpirala vse nemške ustanove v deželi. Pri tem je pa naklonil tudi dobrodelnim zavodom marsikako podporo. Sirotišnice, šole, humanitarni zavodi so dobili marsikako pomoč od tega bogatega zavoda po njegovem vplivu. Pogreb bo danes ob 6. uri zvečer iz hiše kranjske hranilnice.

Hervaško gledališče v Zagrebu je angažiralo gđe. Zdenko Teršev, bivšo članico slovenskega gledališča v Ljubljani. Ona bo na hrvaškem gledališču namestu gospe Boršnikove, s katero so se vai dogovorili razbili.

Istrski deželni zbor je imel dné 5. julija četrti sejo. Dr. Bartoli je interpelliral vlado zaradi »slavizacije« v istrskih cerkvah. Posl. Mandić je ostro šibal deželni kulturni svet, ki podpira Italijane, a prezira Slovane. Galerija je zopet razgrajala. Ko je o istem predmetu govoril dr. Dinko Trinajstić, je galerija kar besnela. Konečno je predsednik vendarle ukazal, da se galerija izprazni. Ko pa je Bartoli zahteval, naj se Mandić pozove na red, ker je predsedniku zaklical »buratin«, je nastal tolik vihar v zbornici, da je moral predsednik za nekaj časa pretrgati sejo. Obširnejšedopisano poročilo objavimo jutri. — Prihodnja seja je jutri.

Utonil je v Savi na Jesenicah dniner Jakob Otrin iz logaškega okraja. Ležal je v vodi okoli 4 tedne. Ker je bil zelo udan žganju, je najbrže pri savski cerkvi v pijanosti zašel v vodo in tam našel smrt. — V Senožetah pri Sv. Heleni je včeraj utonil 17letni Jožef Dragar, posestnika sin iz Senožet. Kopal se je v Savi, pri plavanju čez vodo je zginil. Dosedaj ga še niso našli.

V Ribnici na Pohorju bodo sezidali novo občinsko poslopje.

Visoke občinske doklade na Malem Štájaru potrebujejo: Sv. Kunigunda na Pogorji 300%, sosednji Padeškirh pa 200%, obe občini zavoljo novopostavljenih šolskih poslopij, nadalje Spodnje Veličane pri Sv. Lenartu 170%, Gornje Hoče 125%, Žusem pri Šmarji 130%, Kumen pri Mariboru 120%, Virštanj pri Kozjem 119%, Donačagora pri Rogatcu 110%, Nezviše pri Šmarji 109%. Te podatke smo povsili iz poročila deželnega odbora štajarskega.

Župnik Jan Globočnik †. Na Peravi pri Beljaku je v soboto dne 5. t. mes. po daljšem bolehanju umrl đ. g. Janes Ev. Globočnik. Porodil se je bil dne 2. oktobra 1833 v Mošnjah na Kranjskem, v mašnika je bil posvečen dne 31. jul. 1862. Dolga leta je pastiroval v Pontablju. Leta 1900 je bil stopil v pokoj. Pogreb je bil danes dne 7. julija. N. p. v m.

Glavo odrgale je na goriškem kolo-dvoru delavcu Matiji Pavšiču, doma iz Plavij.

Fara pri Kostelu, 4. julija: Dne 2. t. m. je utonil v Kolpi pri kopanju 22letni Jožef Bauer iz tukajšnje župnije; ponesrečenec namreč ni znal plavati, zašel je v pregloboko vodo in tako nesrečno smrt storil ter se ob enem oprostil vojaške dolžnosti, ki ga je jeseni čakala.

Cirkus Zavatta, ki je že tudi po Kranjskem gostoval, je v Tridentu popolnoma pogorel.

Kotiček za liberalce. Liberalci v strahu. Javen ljudski shod krščansko-socialnih delavcev je spraval liberalce v velik strah. Neki g. Nučič je v gostilni „pri Sokolu“ v šali dejal, da se bo lahko v »Nar. dom« še kakšna klofuta dobila, nakar so v soboto hitro zavili v »Narodu«, da je rekel, da bo tekla kri, če se kršč. soc. vstop v »Narodni dom« z lepa ne dovoli. Mi smo se odkritosrčno smejali, da so g. Nučičeve besede smatrali za resne in so jih tako povečali. Silno slabo vest so morali imeti! Nek kmet je kupil včeraj baje revolver pri Ševčiku. Takoj so zakričali liberalci po Ljubljani, da je tisti kmet naš pristaš in da hoče iti v »Narodni dom« liberalce streljat. Čudno, da niso bile včeraj saptre vse prodajalnice puškarjev. Tako so se včeraj tresle hlače liberalcem! Čestitamo! »Narod« je bil v takem strahu, da se je lagal, da je dr. Šusteršič dal natisniti 7000 vabil v »Zadružni tiskarni« ter jih razposlal delavcem po celi deželi. Res je, da so nekaj sto vabil — in ne 7000 — za javni ljudski shod dali natisniti drug i. Sicer pa je baje dotične »Narode« spomnil, da bi bilo res dobro povabiti v Ljubljano delavce iz vse dežele. Takrat se bo pa razposlalo še več vabil, kakor pa sedaj pravi »Narod«. Takrat bo še le prijetno! — Uradni poročevalci so včeraj tudi slabo videli, kar prihaja menda od strahu. »Laibacherica« pravi, da je bilo v »Katol. domu« samo 500 oseb, pred »Narodni dom« pa, pravi, je šlo 150 delavcev. Vladni poročevalec je zapisal samo tiste, ki so šli po eni ulici, ne pa skupno število, ki so se zbrali pred »Narodnim domom«. V »Narodnem domu« je videl 1400 oseb! Tako zanesljivo je poročilo vladnega lista. Že po glavni demonstraciji pred »Narodnim domom« je pred stanovanjem barona Heina demonstriralo v resnici najmanj 300 delavcev. Seveda je to neprijetno! Pa bo še marsikaj neprijetno, tudi to, kadar se popolnoma razkrinka »nepristranost« dež. vladnega poročanja. Bomo že še prišli od tega, da bodo vladni poročevalci prav videli.

Ljubljanske novice.

Potresna opazovalnica je v soboto ob 3 uri 57 minut zabeležila močno potresno tresenje, ki se je pojavilo v veliki daljini. Še v soboto so prišle iz Soluna vesti, da je bil ondi potres. V Solunu so se podrle hiše in je mnogo mrtvih.

Vojaška vest. Flml. Viktor pl. Latscher, divizijski poveljnik dež. brambe iz Gradca, je prišel danes v Ljubljano inšpicirat tukajšnji deželnoobrambni polk št. 27 in odpotuje 10. t. m. v Pulj.

»Amerikanec« — prost. Lastnik trgovine »pri Amerikanca«, Hodacher, je bil včeraj izpuščen iz preiskovalnega zapora.

Loteristovka in elektrika. Marija Lukanc je šla v soboto gledat številke pred loterijo v Prešernovi ulici. Pazila ni na elektriško železnico ter je stala na tiru. Elektriška železnica bi jo bila skoro povozila, da ni voznik ustavil voza korak pred Marijo Lukanc.

Novim predsednikom kranjske hranilnice bo, kakor se govori, izvoljen dr. Schöppel.

Slavčeva veselica se je včeraj izborno dovršila. Navzočih je bilo 1500 ljudi. Obširnejše poročilo jutri.

Staroslovensko mašo je daroval včeraj zjutraj v trnovski cerkvi g. dr. Požar iz Ricmanj pri Trstu.

Ogenj v dimniku. Včeraj popoldne so se užgale saje v dimniku v hiši na Tržaški cesti št. 4. Na lice mesta je prišla tudi požarna bramba.

Shod železničarjev je bil v soboto v »Katol. Domu«. Zastopani so bili kršč. soc. in soc. dem. Na seštanek je prišel tudi drž. poslanec dr. Šusteršič, katerega nepristranska izvajanja so splošno odobraval.

Pravičen kršč.-socialen obrtnik. Podobar in kipar g. Andrej Rovšek je brez stavke ugodil svojim pomočnikom prošnjo za 10urni delavnik. Čast mu!

Odlikovan Ljubljčan. Na dunajski akademiji pripodobljajočih umetnostij je dobil gosp. R. K u k l a iz Ljubljane Gundelnovo nagrado.

Telefonska in brzojavna poročila.

Madrid, 7. jul. Z raznih strani dežele poročajo o velikem neurju. Vsa setev v pokrajini Badajoz pokončana. Skode nad milijon pezet. Strela ubila dva kmeta.

London, 7. jul. Pogošenje 50.000 revežev se je sijajno izvršilo. Pogošeni so bili v treh oddelkih. Kralj jih je pozdravil v posebni proklamaciji. Stregle so jim plemenite dame in gospodje. Trgovci so darovali mnogo delikatov in vina brezplačno.

London, 7. julija. Velike priprave se delajo za vsprejem Kitchenerja.

Neapolj, 7. julija. Napadalec na laškega kralja, Guerriea, so spoznali blaznim.

Carigrad, 7. jul. (C. B.) Poročila časnikov o potresu v Solunu so pretirana. Izmed ljudi ni nihče ponesrečen. V več krajih vilajeta Selanik se ponavljajo sunki. Nekaj poslopij je poškodovanih.

Stokholm, 7. jul. Stališče vlade v zadevi preosnove volivne pravice je sledeče: Cenzus se odpravi, voliti sme vsak 25letni državljani, ki je zadostil vojaški in davčni dolžnosti. Mej deželo in mesti ni nikakega razločka v zastopstvu.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

	Čas opažanja	Stanje neba	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nabo	Padečina v 24 urah
5	9. zveč.	736-4	20-0	sl. jug.	jasno	
6	7. zjut.	735-9	15-6	sl. svzh.	jasno	0-0
6	2. popol.	737-6	23-9	ar. jvzh.	sk. jasno	
6	9. zveč.	738-9	19-1	brevz.	oblač.	
7	7. zjut.	740-8	17-5	sl. svzh.	pol obl.	0-0
7	2. popol.	738-9	28-4	sl. jug.	jasno	

Srednja temperatura sobote 21-1°, norm.: 19-4°.

Srednja temperatura nedelje 19-8°, normale: 19-4°.

Dunajska borza

Skupni državni dolg v notah	101-65
Skupni državni dolg v srebru	101-55
Avstrijska zlata renta 4%	120-85
Avstrijska krona renta 4%	99-75
Ogerska zlata renta 4%	121-—
Ogerska krona renta 4%	65-80
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1698-—
Kreditne delnice, 160 gld.	774-—
London v ista	240-05
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-32
20 mark	23-46
20 frankov (napoleonador)	19-07
Italijanski bankovci	94-—
C. kr. cekini	11-24

St. 22.948

Razpis.

Na dan obletnice poroke Njene c. in kr. Visokosti gospe nadvojvodinje Marije Valerije razdeliti je med petero ubogih vdov ljubljanskih K 400.—.

Prošnje za podelitev teh podpor vložiti je do 15. julija 1902 pri podpisnem magistratu

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 27. junija 1902.

Zahvala.

Za mnoge dokaze presrečnega sočutja, ki so nam v tako obilni meri došli od blizu in daleč povodom nenadne izgube sina oziroma brata, gospoda

Ivana Verovšek

izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo. Posebe se še zahvaljujemo za krasne darovane vence ter za mnogobrojno udeležbo k zadnjemu počitku dragega nam pokojnika. Vsem prišrni Bog plati!

V Ljubljani, dné 7. julija 1902.

Žalujejo ostali.

Montinit, pritrjevalano sredstvo za kamenje, kovino, lesovje itd., priporoča gg. kamnosekom in ključarskim mojstrom tvrdka **BRATA EBERL**, edina zaloga za Kranjsko, v Ljubljani, Františkanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 524 27 11—2

Majhno posestvo

na prodaj.

Solidno zgrajena hiša, z opeko krita, urejena za gostilno in prodajalno, v **Krtini hiš. št. 57**, preje last Jožefa Pajer-ja, dalje lepa, rodovitna njiva ob državni cesti v Prevojah, pripravna za stavbišče, se pod jako ugodnimi pogoji **takoj prodaj.**

Natančneje poziv se v pisarni, **Marije Terzije cesta št. 16** (pri Zvokele-nu), nasproti Kolizeja 725 12—9

Iekarna Piccoli

„pri Angelu“ I. 2 (50—27)

Ljubljana. * Dunajska cesta

Železnato vino

LEKARJA Piccoli-ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

Politraska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabriel Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštnem povzetju.

Angelo Aita

v **Dragi pri Igu** priporoča stavbeno in strešno, navadno, zrezano in skladno (Strangfalz- und Pressziegel)

opeko

iz lastne opekarne po najnižji ceni. 801 (6—1)

Absolutno zajamčeno pristno mašno vino.

Škofijski list je l. 1898. priporočal v. č. gg. župnikom mašno vino, katero razposilja „**Kmetijsko društvo v Vipavi**“ kot **zajamčeno pristno.**

Belo vino posebno dobrega okusa odaja se po **35 K** in **višje**, in **rudeče namizno hribovsko** po **30 K** za 100 litrov v **Postojno** postavljeno.

Najmanjša množina je **56 litrov**. Narobam čez **500 litrov** se cena primerno zniža.

Zadrugo nadzoruje strogo v. č. g. dekan Vipavski. Izključena je vsaka prevara.

Na zahtevanje se pošljejo vzorci.

Kmetijsko društvo v Vipavi.
799 (1)

743 3—3

Tisk „Kotoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Odgovorni urednik: Ivan Rakovec.